

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000-plan 2010-2015

Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker

Natura 2000-område nr. 234
Habitatområde H234

Kolofon

Titel:

Natura 2000-plan 2010-2015. Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker
Natura 2000-område nr. 234
Habitatområde H234

Emneord:

Habitatdirektivet, Miljømålsloven, målsætninger, indsatsprogram, Natura 2000-planer, bøg på muld, bøg på kalk, elle- og askesump, kalkoverdrev, rigkær, stor vandsalamander

Udgiver:

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Ansvarlig institution:

Naturstyrelsen
Lyseng Allé 1
8270 Højbjerg
www.naturstyrelsen.dk

Copyright:

Naturstyrelsen, Miljøministeriet

Sprog:

Dansk

År:

2011

ISBE nr.

978-87-7091-564-9

ISBN nr.

978-87-7091-565-6

Dato:

1. december 2011

Forsidefoto: Giber Å

Fotograf: Lasse Werling

Resume:

Natura 2000-plan for Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker (nr. 234). Natura 2000-planen skal sikre gunstig bevaringsstatus for områdets udpegede arter og naturtyper. Området og truslerne mod de udpegede naturtyper og arter beskrives, og der fastlægges målsætninger og indsatser for naturtyperne og arterne. Der foretages en strategisk miljøvurdering af planen.

Må citeres med kildeangivelse

Indhold

Forord.....	4
Natura 2000-planlægning	5
<i>Natura 2000-planen er bindende for myndighederne.....</i>	<i>5</i>
Områdebeskrivelse	6
Trusler mod områdets naturværdier	9
Igangværende pleje og genopretning	11
Tilstand og bevaringsstatus/prognose	13
<i>Vurdering af tilstand.....</i>	<i>13</i>
<i>Vurdering af bevaringsstatus/prognose</i>	<i>16</i>
Målsætning	18
<i>Overordnet målsætning for Natura 2000-området.....</i>	<i>19</i>
<i>Konkrete målsætninger for naturtyper og arter</i>	<i>20</i>
<i>Modstridende interesser.....</i>	<i>20</i>
Indsatsprogram	21
<i>Generelle retningslinjer.....</i>	<i>22</i>
<i>Konkrete retningslinjer</i>	<i>22</i>
<i>Forslag til mulige virkemidler.....</i>	<i>24</i>
Sammenhæng og synergi med vandplan	25
Strategisk miljøvurdering	25
Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning	
Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler	
Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver	
Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen	

Foto: Claus Bjørn Larsen

Danmarks VIP-natur får egen bodyguard

Hvad har Skagens Gren, Silkeborgskovene og det Sydfynske Øhav til fælles? Eller klokkefrøen, fiskeørnen og gråsælen? De er alle en del af Danmarks særligt værdifulde natur, som vi er forpligtet til at passe godt på. Det samme gælder strandengen, højmosen og boblerevet. Natura 2000-områderne er et netværk af naturområder i EU, der indeholder særligt værdifuld natur set i et europæisk perspektiv. Natura 2000 skal sørge for, at alle 27 EU-lande drager omsorg for egne truede dyr, planter og natur.

Danmark har i alt 246 Natura 2000-områder. Hvert område får nu sin helt egen naturplan, der skal fungere som bodyguard. Det er i alt for mange år gået tilbage for naturens mangfoldighed. Nu skal planerne sørge for, at staten, kommuner og lodsejere drager omsorg for de naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede sårbare eller sjældne i EU.

Ny natur på vej

Naturplanerne er den hidtil største naturindsats, der nogensinde er sat i værk i Danmark. Budgettet er ca. 1,8 mia. kroner og vil i stor udstrækning blive finansieret af EU's landdistriktsmidler. Den planlagte indsats dækker ca. 1.600 km², hvoraf de 40 km² er ny natur.

Der er planlagt hundredvis af nye vandhuller, som vil sikre levesteder for padder som klokkefrøen og vandsalamanderen. 200 km² løvskov skal beskyttes mod rydning, og flere hule, gamle og døde træer vil give levesteder for svampe, flagermus og insekter. Fiskeri på havet skal reguleres, så de unikke danske boblerev sikres mod at blive ødelagt af fiskeredskeer, og danske højmoser skal igen have mulighed for at få det bedre. Lige nu er de truet af udtørring og tilgroning. Med naturplanerne skal der ryddes krat og buske og gives bedre og mere naturlige vandforhold.

Tilbagegangen stoppes

Som ny miljøminister er jeg glad for, at vi nu har en plan for at stoppe naturens tilbagegang i Natura 2000-områderne. Der må ikke ske yderligere skade på naturen. Planerne har været for længe undervejs under VK-regeringen. Natura 2000-områderne blev udpeget i årene 1998-2004, og tilbagegangen skulle være standset allerede sidste år.

Danmarks nye SRSF-regering vil føre en mere aktiv og fremsynet naturpolitik. De 246 Natura-områder har nu hver en bodyguard, mens regeringen laver en plan for hele Danmark. Naturplan Danmark skal sætte ambitiøse mål – ikke blot for den natur som findes i Natura 2000-områderne, men for hele den danske natur.

Lad os så komme i gang !

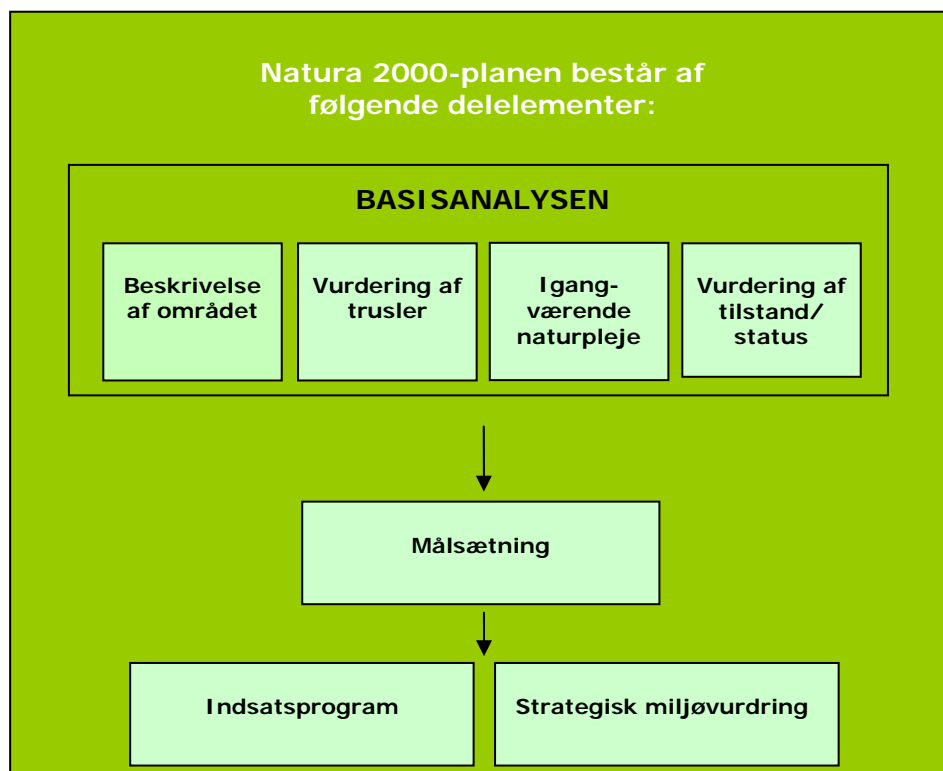
Med venlig hilsen
miljøminister Ida Auken

Natura 2000-planlægning

EU's Natura 2000-direktiver (Fuglebeskyttelses- og Habitatdirektiverne) forpligter Danmark til at gøre den nødvendige indsats for at sikre eller genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter. Gennem en målrettet indsats i de udpegede Natura 2000-områder bidrager Danmark til at sikre den europæiske natur og dens mangfoldighed.

Med henblik på at prioritere den nødvendige indsats udarbejder Naturstyrelsen en Natura 2000-plan, der dækker hvert af de udpegede beskyttelsesområder. Natura 2000-planen er en sammenfattende plan, som både indeholder Natura 2000-skovplan for de skovbevoksede fredskovpligtige arealer og Natura 2000-plan for øvrige områder samt arter.

Planen omfatter "udpegningsgrundlaget", dvs. de naturtyper og arter, som området er udpeget for. Natura 2000-planens indhold er vist i figur 1.

Figur 1. Opbygning af en Natura 2000-plan.

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne

Natura 2000-planen er bindende, således at alle myndigheder i deres arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i

Natura 2000 plan

henhold til lovgivningen i øvrigt skal lægge Natura 2000-planen til grund. Planen er vedtaget i 2011, hvorefter kommunalbestyrelserne og Naturstyrelsen udarbejder bindende handleplaner, som skal sikre gennemførelsen af Natura 2000-planen. Direkte statslig opfølgning i form af bekendtgørelser o.l. sker dog på grundlag af Natura 2000-planen. Offentlige lodsejere kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i deres drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v. på grundlag af konsekvensvurderinger mm. Der er ikke gennemført en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte planer, idet der ikke i planen er taget konkret stilling forvaltningsindsatsens præcise lokalisering eller valgt forvaltningsmetoder. Der er dog i Natura 2000-planen taget stilling til afvejning mellem modsatrettede naturinteresser i de tilfælde hvor sådanne allerede på nuværende tidspunkt i planlægningen kan forudses, og hvor en sådan afvejning er forbundet med og nødvendig for forvaltningen af området. Evt. konkrete konsekvenser af denne afvejning vil blive afklaret i forbindelse med gennemførelsen af planen og valg af virkemidler.

Natura 2000-planens målsætninger er bindende og skal desuden anvendes ved konsekvensvurdering i forbindelse med myndighedsudøvelse, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 (ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007 med senere ændringer) om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Indsatsprogrammets retningslinjer er ligeledes bindende og danner grundlag for områdets handleplan og eventuelle drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen koordineres med vandplanen for hovedvandopland Århus Bugt og bliver ligesom denne revideret hvert 6. år. De dele af Natura 2000-planen, der vedrører skovbevoksede fredskovpligtige arealer, revideres dog kun hvert 12. år.

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området har et areal på 168 ha og afgrænses som vist på bilag 1. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H234. På Naturstyrelsens hjemmeside www.naturstyrelsen.dk samt i figur 2 og bilag 2 er der angivet hvilke naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for dette område.

Natura 2000 plan

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 234		
Naturtyper:	Strandvold med enårige planter (1210)	Vandløb (3260)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kalkoverdrev (6210)
	Kystklint/klippe (1230)	Surt overdrev (6230)
	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger (3140)	Urtebræmme (6430)
	Næringsrig sø (3150)	Kildevæld (7220)
	Brunvandede søer og vandhuller (3160)	Rigkær (7230)
		Bøg på mor (9110)
		Bøg på muld (9130)
		Bøg på kalk (9150)
		Elle- og askeskov (91E0)
Arter:	Stor vandsalamander (1166)	

Figur 2. Naturtyper og art, der udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Natura 2000-området er en del af det sammenhængende skovområde langs kysten syd for Århus. Den nederste, naturligt slyngede del af Giber Å løber gennem området, omkranset af højstammet skov.

Området rummer typisk udviklede østjyske bøgeskovsnaturtyper, elle- og askeskov samt enkelte større, langvarigt lysåbne områder med overdrevs- og kærnatur. Langs kysten står højskoven helt ud til havskrænten, der nogle steder er præget af skred. Udbredt kystbeskyttelse i form af stenhøfder forhindrer en dynamisk, naturlig kystudvikling med mere udbredte skred. Giber Å ligger på strækningen med naturlig stenbund og er ureguleret – bortset fra opstemningen ved vandmøllen Skovmøllen. Der er nu indrettet et velfungerende omløbsstryg, der i meget stor udstrækning kompenserer for opstemningens negative indflydelse på vandløbets kontinuitet.

*Kystbeskyttelse, som hindrer den naturlige dynamik.
Foto: Lasse Werling.*

Terrænet og den lerholdige jordbund har gjort dyrkningsbetingelserne meget vanskelige, og det har medvirket til, at området tidligt er blevet tilplantet med skov. Det har givet lang skovkontinuitet og - sammen med vandbevægelse mod kysten - skabt grundlag for et skovområde med varierede forhold og stor naturkvalitet. I området er skoven helt overvejende gammel løvskov.

Inden for området er den største del af skovarealet af typen bøgeskov på muldbund. Før løvspring er skovbunden i disse skovområder helt domineret af hvid anemone. Omkring bækslugter og langs kystskrænten har skoven et væsentligt større artsindhold, visse steder med naturskovspræg.

På den kalkholdige skrænt mod havet er der mindre områder med bøgeskov på kalkbund, hvor blå anemone er den karakteristiske skovbundsplante, og hvor de gamle udgåede træer i større omfang er efterladt til glæde for svampe, insekter og fugle.

*Blå anemone i skovbunden på den kalkholdige skrænt mod havet
Foto: Lasse Werling.*

I de fugtige skovarealer med elle- og askeskov er der partier med naturligt høj vandstand og med artsrig bundvegetation som f.eks. engkabbeleje, milturt og kær-star.

I den vestlige del af området findes en fugtig skoveng, der drives med høslæt. Arealet har en artsrig rigkærsvegetation med en lille bestand af maj-gøgeurt. Ved kysten nord for Giber Å ligger et større overdrevsområde. Arealet har stor landskabsmæssig og rekreativ værdi. Hele området udnyttes rekreativt i meget stort omfang.

I basisanalyserne for Natura 2000-området Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker findes der en mere detaljeret gennemgang af området. Se www.naturstyrelsen.dk.

Natura 2000-området ligger i Århus Kommune og indenfor vandplanområdet hovedvandopland Århus Bugt.

Trusler mod områdets naturværdier

I det følgende afsnit skal de oplyste trusler forstås som påvirkninger af naturtyper og arter, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Trusler er i den forbindelse aktuelt forekommende og konkrete påvirkningsfaktorer, der enkeltvis eller i samvirkning vil kunne forhindre, at naturtyperne og arterne opnår gunstig bevarings-

status. Det kan dog også være potentielle påvirkningsfaktorer i det omfang, at der er viden om, at påvirkningerne periodevis er forekommet i området, men aktuelt ikke er til stede. Aktuelle påvirkninger, der f.eks. reguleres internationalt eller i anden sammenhæng, og derfor ikke er et anliggende for Natura 2000-planen, kan også fremgå, men vil ikke være en del af denne Natura 2000-plans indsatsprogram.

Arealreduktion/fragmentering. Dele af kalkoverdrevet er truet af tilgroning og dermed reduktion i areal. Det samme gør sig gældende for kilder og rigkær.

Næringsstofbelastning Alle lysåbne naturtyper er truet af atmosfærisk kvælstofdeposition, idet overslagsberegninger viser, at den laveste ende af tålegrænseintervallet er overskredet. For skovnaturtyperne er den højeste ende af tålegrænseintervallet overskredet. Desuden er kilder og rigkær også truet af næringsstoffer fra landbrug, bebyggelse mv. som ledes med vandet til disse naturtyper. Natura 2000-områdets vandhuller er truet af næringsstoffer fra omgivende landbrugsarealer og fra luftbåren kvælstofbelastning, hvilket også kan medføre forringelse af levesteder for stor vandsalamander.

Tilgroning. Dele af kalkoverdrevet er truet af tilgroning. Tilgroning af vandhuller – herunder skygning – er en trussel mod stor vandsalamander.

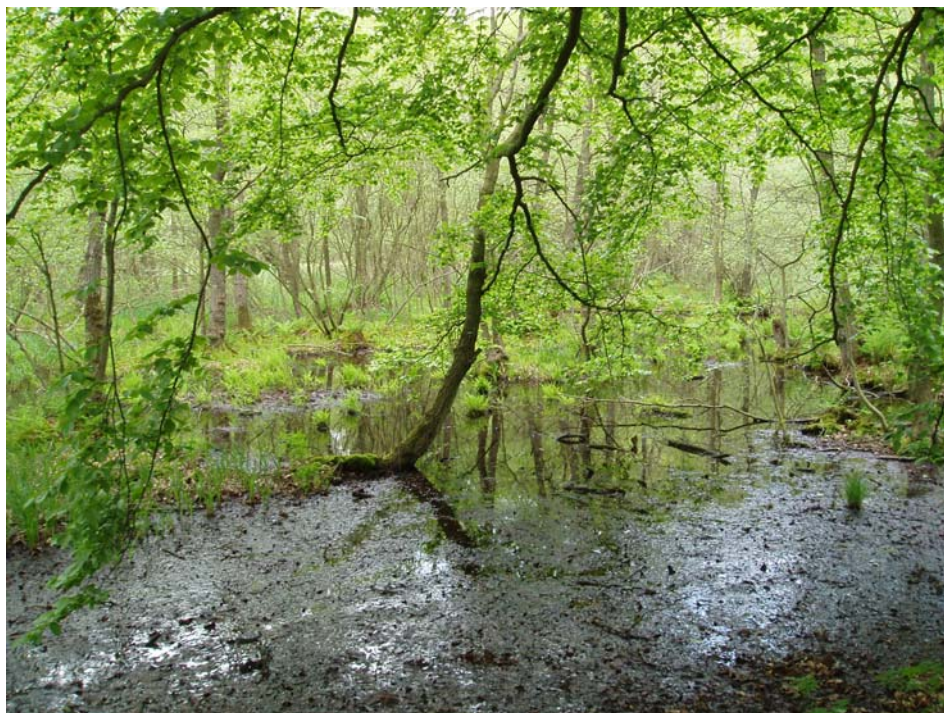
Uhensigtsmæssig hydrologi. Kilder og rigkær er truet af grøftning og dræning.

Uhensigtsmæssig drift. Der er en utilstrækkelig beskyttelse af skovnaturtyper mod bl.a. konvertering til andre træarter. Overdrevsarealet ved Strandmarken drives med slåning uden fjernelse af det afslåede materiale. Denne drift hindrer udvikling af artsrig vegetation og fjerner ikke næringsstoffer fra overdrevet, der er præget af næringsophobning.

Hindring af landskabsdynamik. Naturtypen Kystkliner er afhængig af lejlighedsvis skred forårsaget af havet, hvilket sikrer et varieret naturindhold. Naturtyperne strandvold på stenede strande med én- og flerårig vegetation er afhængige af en naturligt dynamisk, ureguleret kystudvikling. Høfderne ud for skrænterne forhindrer den dynamiske kystudvikling med skred og dynamisk strandvoldsdannelse.

Invasive arter. Naturtyperne strandvolde med énårig eller med flerårig vegetation og kystklint har visse steder et kraftigt indslag af rynket rose, der udkonkurrerer den naturligt forekommende, artsrige vegetation.

Forstyrrelser. Den intensive rekreative udnyttelse af området forårsager lokalt uhensigtsmæssigt slid på havskræntens skovnatur.

Ellesump ved Strandmarken. Foto: Lasse Werling.

Igangværende pleje og genopretning

I den del af området, der tilhører Århus Kommune, er der siden 2007 udarbejdet en "Skovudviklingsplan" for forvaltningen af arealerne. Planen er vedtaget i oktober 2010 og planperioden løber fra 2010-2020. Skovudviklingsplanen fastlægger de overordnede rammer for skovdriften med særligt vægt på forvaltning af skovene efter naturnære driftsprincipper og håndtering af den rekreative anvendelse. En vigtig del af planen er at forsøge at skabe balance mellem beskyttelse af naturværdierne og den intensive rekreative anvendelse, som finder sted på de kommunale arealer.

I forbindelse med udarbejdelsen af skovudviklingsplanen er der udlagt skovudviklingstyper på alle kommunens arealer. Driftsformålet i habitatområdet er primært naturbeskyttelse, og der er udlagt skovudviklingstyper domineret af træarterne bøg, ask og rød-el. I en længere årrække har der været foretaget forskellige plejetiltag i bevoksningerne i habitat-området, blandt andet fjernelse af eksotiske nåletræsarter. Århus Kommune har desuden kortlagt forekomsten af nøglebiotoper på alle kommunale skovarealer.

I 2007 blev Århus Kommunes skove certificeret efter de to certificeringsstandarder, der findes på skovområdet i Danmark, FSC og PEFC,

Natura 2000 plan

der begge er certificeringssystemer, som stiller krav til en bæredygtig skovdrift.

Kravene, som stilles i forbindelse med certificeringsstandarderne, er indarbejdet i skovudviklingsplanen.

Den sydligste del af skoven ejes og drives ret ekstensivt af Moesgård Museum med henblik på at genskabe skovbilledet fra forskellige historiske og klimamæssige perioder. Driften omfatter bl.a. stævningsdrift af et areal sydvest for Moesgård Skovmølle.

Rigkærsarealet i Moesgård Have drives med høslæt, hvor det afslåede materiale fjernes. Driften understøtter naturkvaliteten.

Stor vandsalamander forekommer i flere vandhuller i habitatområdet. For at understøtte levestruktur for stor vandsalamander, har Århus Kommune de seneste år foretaget restaurering af fem vandhuller med bl.a. fjernelse af skyggende vegetation. Naturplejen tilgodeser desuden Bilag IV-arten løvfrø, der i 2007 er registreret som ynglende i to vandhuller inden for området.

For arealer syd for Moesgård Museum er der indgået to 5-årige MVJ-aftale, der jf. Miljøportalen udløber i 2010. Aftalerne er i 2011 gentaget og løber nu frem til 2015. Aftalerne omhandler "miljøvenlig, græs og natur". Områderne indeholder § 3 mose og beskyttede vandløb samt et § 3 vandhul med forekomst af stor vandsalamander.

Der foretages grundvandsindvinding i oplandet til området. Indvindingen kan mindske vandføringen i områdets vandløb med en mulig negativ konsekvens for vandløbsnaturen. For Giber Å foretages der kompenserende tilførsel af vand i særligt tørre perioder. Det vurderes derfor, at indvindingen på det nuværende niveau ikke indebærer forringelse af bevaringsstatus for naturtypen vandløb inden for Natura 2000-området – under forudsætning af, at der fortsat foretages kompenserende vandtilførsel til Giber Å.

Udsigt fra Strandmarken, Skåde Havbakker. Området udnyttes rekreativt og drives med maskinel slåning. Foto: Lasse Werling.

Tilstand og bevaringsstatus/prognose

For nogle naturtyper er der udviklet et system til vurdering af den enkelte naturtypes aktuelle *tilstand*, som er et udtryk for typens aktuelle naturindhold og en række andre målbare faktorer.

Bevaringsstatus for naturtyper og arter er derimod en vurdering af, hvordan deres tilstand vil være i fremtiden, såfremt der ikke sker ændringer i udnyttelsen og i de trusler, der eksisterer i dag. Der er således tale om en *prognose* for arternes og naturtypernes udviklingsretning. I de følgende afsnit er der nærmere beskrevet tilstand og bevaringsstatus/prognose for områdets naturtyper og arter.

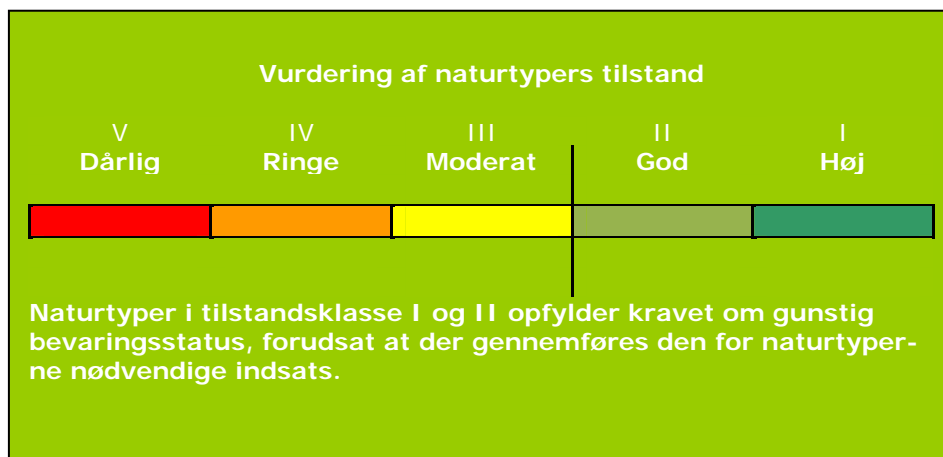
Vurdering af tilstand

Der er foretaget en vurdering af tilstanden i 23 lysåbne naturtyper og 10 skovtyper. Naturtyperne er kortlagt i dels basisanalyserne, dels i en efterfølgende kortlægning. Desuden er tilstanden vurderet for udvalgte forekomster af 5 søtyper.

Vurderingen bygger på et system, der inddeler forekomster af Habitatdirektivets naturtyper i 5 tilstandsklasser (figur 3), hvor I (høj) er bedst og V (dårlig) er værst. Som led i beregningen af tilstanden beregnes både et artsindeks, baseret på indholdet af plantearter i en cirkel med radius på 5 m og et strukturindeks, baseret på vegetationshøjden, opvækst af vedplanter, forekomst af drængørfter m.m.

Natura 2000 plan

For skovnaturtyperne baseres strukturindeks bl.a. på omfang af jordbearbejdning, afvandingsforhold, forekomst af invasive arter og træ-kronernes lagdeling i forskellige etager.

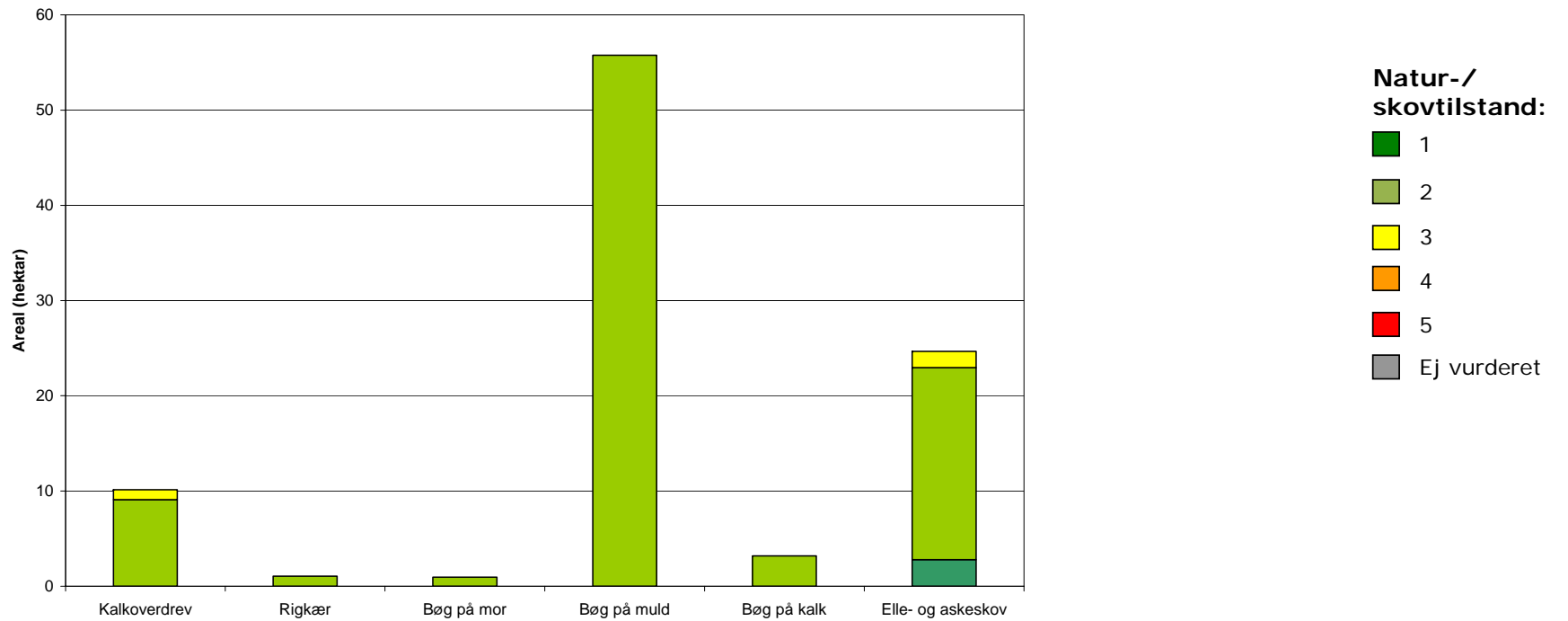

Figur 3. Tilstandsklasser for naturtyper.

Strukturindeks og artsindeks for den enkelte naturtype vægtes sammen til naturtypens tilstandsklasse på arealet. Et højt strukturindeks kombineret med et lavt artsindeks viser, at naturarealet har forudsætninger for et højt naturindhold, men at de karakteristiske arter ikke er til stede. Et højt artsindeks kombineret med et lavt strukturindeks kan anvendes som et redskab til at lokalisere artsrige forekomster med et stort behov for pleje eller anden indsats.

I figur 4 er vist natur/skovtilstanden for Natura 2000-områdets naturtyper. Kun en mindre del af vandhullerne er tilstandsvurderet og er derfor ikke medtaget i figuren.

Natura 2000 plan

Figur 4. Natur-/skovtilstand for de af Natura 2000-områdets naturtyper, som er tilstandsvurderet.

Natura 2000 plan

Skovtilstanden er for alle arealer med skovnaturtyperne bøg på mor, bøg på muld og bøg på kalk god (skovtilstand II). For elle- og askeskov er hovedparten af arealet også i skovtilstand II, men også med mindre arealer i høj eller moderat skovtilstand (I eller III). Delarealet i skovtilstand III trækkes ned af en moderat struktur (strukturklasse III). Særligt kan det nævnes, at 1/3 af det samlede areal med skovnaturtyper har et højt artsindhold (artsklasse I).

Der er foretaget en tilstandsvurdering på to lysåbne naturtyper, nemlig rigkær og kalkoverdrev. For rigkæret gælder, at hele det kortlagte areal (1,1 ha) har artstilstandsklasse II. Langt den overvejende del af kalkoverdrevet (9,1 ha) falder ligeledes i artstilstandsklasse II, mens en mindre del (1,1 ha) er i artstilstandsklasse III.

Otte af områdetets små søer/vandhuller er kortlagt og tilstandsvurderet. Heraf er 5 i god og 2 i moderat naturtilstand. Et vandhul er ikke vurderet. Ét vandhul tilhører sønaturtypen ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden, 5 er naturligt næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter, og 2 vandhuller er brunvandede søer.

Se kort med tilstandsvurdering af de enkelte forekomster i Natura 2000-området på www.naturstyrelsen.dk under "Se på kort".

Der er endnu ikke udviklet et system til vurdering af tilstanden for en række lysåbne naturtyper, marine naturtyper, større søer, vandløb samt fugle og andre arter.

Vurdering af bevaringsstatus/prognose

Miljømålsloven og skovloven fastsætter som et overordnet mål, at naturtyper og arter, som Natura 2000-områderne er udpeget for, skal have en gunstig bevaringsstatus. Gunstig bevaringsstatus er defineret i Habitatdirektivet (figur 5).

Gunstig bevaringsstatus

En naturtypes "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- det naturlige udbredelsesområde og de arealer, det dækker inden for dette område, er stabile eller i udbredelse, og
- den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for dets opretholdelse på langt sigt, er til stede og sandsynligvis fortsat vil være det i en overskuelig fremtid, samt når
- bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, er gunstig

En arts "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på langt sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder, og
- artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket, og
- der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på langt sigt at bevare dens bestande

Figur 5. Habitatdirektivets definition af gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau for naturtyper og arter.

Gunstig bevaringsstatus skal generelt opnås inden for hver af Danmarks to biogeografiske regioner, nemlig den kontinentale og atlantiske region. Gunstig bevaringsstatus skal dog ifølge EU's vejledning til direktivets artikel 6 også anvendes på de enkelte Natura 2000-områder, men der findes ingen retningslinjer for, hvorledes denne vurdering skal foretages. Den første Natura 2000-plan laves på grundlag af tilgængelig viden og derfor alene ud fra en prognose for de enkelte naturtyper og arters udvikling.

Prognosen for de kortlagte naturtyper er bestemt ud fra de enkelte forekomsters natur/skovtilstand og de aktuelle trusler og inddeles i *gunstig* eller *ugunstig prognose*. Naturtyper i tilstandsklasse I (høj tilstand) eller II (god tilstand) har en gunstig prognose, hvis det vurderes, at tilstanden også kan opretholdes på langt sigt. I mange tilfælde forudsætter det, at der gennemføres den for naturtyperne nødvendige indsats i form af naturpleje, begrænsning af næringsstofførsel, forbedring af hydrologiske forhold m.m.

Prognosen for de øvrige naturtyper og alle arterne er baseret på den bedste tilgængelige viden. Her benyttes begreberne *vurderet gunstig*, *vurderet ugunstig* og *ukendt prognose*.

I Natura 2000-området er der foretaget følgende vurdering af prognosen for naturtyper og arter:

Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for:

- *Ingen af områdets udpegede habitatnaturtyper har i øjeblikket*

en tilstand og en prognose, der indikerer, at naturtypen har gunstig bevaringsstatus

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- *Kalkoverdrev på grund af tilgroning med vedplanter og høje urter og da laveste ende af tålegrænseintervallet for luftbåren kvælstofbelastning er overskredet på hele arealet*
- *Rigkær, da laveste ende af tålegrænseintervallet for luftbåren kvælstofbelastning er overskredet på hele arealet og dele af arealet er præget af afvanding*
- *Kildevæld, på grund af delvis tilgroning og da højeste ende af tålegrænseintervallet for luftbåren kvælstofbelastning er overskredet på hele arealet*
- *Énårig vegetation på strandvolde på grund af kystbeskyttelse, der forhindrer dynamisk kystudvikling*
- *Flerårig vegetation på strandvolde på grund af kystbeskyttelse, der forhindrer dynamisk kystudvikling*
- *Kystklinter på grund af kystbeskyttelse, der forhindrer dynamisk kystudvikling*
- *Elle- og askeskov, idet højeste ende af tålegrænseintervallet for luftbåren kvælstofbelastning er overskredet på hele arealet*
- *Bøg på mor uden kristtorn, idet højeste ende af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på hele arealet*
- *Bøg på muld, idet højeste ende af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på hele arealet*
- *Bøg på kalk, idet højeste ende af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på hele arealet*
- *Stor vandsalamander, idet ynglevandhullerne er delvis nærningsstofbelastede og beskyttede*

Prognosen er ukendt for:

- *Alle sønaturtyper, idet vandhullerne ikke er kortlagt og tilstandsvurderet*
- *Sure overdrev, idet naturtypen ikke er fundet ved kortlægningen af området*
- *Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skovbryn, idet naturtypen ikke er kortlagt og tilstandsvurderet*
- *Vandløb med vandplanter pga. manglende endelig kortlægning og tilstandsvurdering*

Målsætning

Det overordnede mål er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget i de enkelte Natura 2000-områder (jf. dog nedenfor om eventuelle modstridende interesser).

Der opstilles en **overordnet målsætning** for området. Den overord-

nede målsætning angiver det overordnede sigte for, hvorledes området skal udvikle sig både for at sikre områdets integritet og en gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper. Målsætningen skal endvidere fremhæve de naturtyper og arter, der udgør den største arealandel af området, og endelig fremhæves forekomster af naturtyper og arter, der har stor vigtighed på nationalt og/eller biogeografisk niveau. En vurdering af denne betydning foretages efter følgende kriterier:

- Stort areal, levested eller bestand
- Få forekomster
- Truede naturtyper og arter
- Særlige danske ansvarsområder

Der opstilles desuden mere **konkrete målsætninger**, der fastlægger de langsigtede mål for udviklingen i areal og tilstand for de enkelte naturtyper og arters levesteder. Målfastsættelsen tager udgangspunkt i den tilstand, som er vurderet for naturtyper og arters levested efter tilstandsvurderingssystemet. Hvor der ikke er udviklet et sådant system, skal gunstig bevaringsstatus sikres eller genoprettes på baggrund af bedste faglige viden.

Såvel overordnet målsætning som de konkrete målsætninger rækker ud over 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold. Målsætningerne afspejler desuden en afvejning af eventuelle modstridende interesser efter retningslinjer angivet i By- og Landskabsstyrelsen 2009: "Natura 2000-retningslinjer for målfastsættelse og indsatsprogram".

Overordnet målsætning for Natura 2000-området

I Natura 2000-området Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker er der specielt fokus på skovnaturtyperne bøg på mor, bøg på muld og bøg på kalk. Området vil fremstå som naturpræget skov, med mulighed for at se skovpartier i alle successionstrin, og hvor der lægges vægt på biodiversitet. Der er desuden fokus på sikring af uregulerede vandløb. Langs kysten mod Århus Bugt er der fokus på at sikre den frie dynamik, således at naturtyperne vegetation på stenede strande og kystklint sikres.

Der er desuden fokus på naturtyperne kalkoverdrev og rigkær, da disse to naturtyper er truet på nationalt plan. Endelig skal der sikres levesteder for stor vandsalamander.

- *Det overordnede mål for området er:*
Skovnaturen udvikles hen mod naturpræget skov med stor biodiversitet og udgør sammen med de lysåbne naturtyper sammenhængende naturområder ud mod kysten. Kysten og klinten indgår i en dynamisk kystudvikling, hvor det i højere grad er naturen, der råder. Områdets skovnaturtyper sikres en god-høj naturtilstand samt kontinuitet og sammenhæng. Områdets lysåbne naturtyper kalkoverdrev og rigkær sikres

en god-høj naturtilstand.

Områdets økologiske integritet skal sikres i form af en for naturtypen hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

Konkrete målsætninger for naturtyper og arter

Der opstilles følgende konkrete målsætninger, som fastlægger de langsigtede mål for naturtyper og arter i Natura 2000 området:

- *Naturtyper og arter skal opnå gunstig bevaringsstatus.*
- *For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse I eller II og gunstig prognose skal udviklingen i deres areal og tilstand være stabil eller i fremgang.*
- *For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse III-V og/eller ugunstig prognose skal udviklingen i natur/skovtilstand være i fremgang, således at der opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed dertil. Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det. Navnlig for skovnaturtyperne kan der være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til arealmålet.*
- *For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem og/eller med en ukendt prognose er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for stor vandsalamander stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for en stabil bestand.*
- *Naturtypeforekomster i artsklasse I målsættes til tilstandsklasse I og skal søges udvidet/sammenkædet, hvis de naturgivne forhold gør det muligt.*
- *Arealet af kalkoverdrev søges udvidet med i størrelsesordenen 4-6 ha, såfremt de naturgivne forhold gør det muligt.*
- *Arealet af kildevæld søges udvidet med i størrelsesordenen 1-2 ha, såfremt de naturgivne forhold gør det muligt.*
- *Arealet af rigkær søges udvidet med i størrelsesordenen 1-2 ha, såfremt de naturgivne forhold gør det muligt.*
- *Arealet med stenede strandvolde og kystklinter søges udvidet ved at sikre naturlig dynamisk kystudvikling.*

Målsætningerne for de enkelte naturtyper og arter er vist i bilag 2.

Modstridende interesser

En målsætning om gunstig bevaringsstatus for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg.

Udvidelse af rigkær kan medføre en reduktion i elle- og askeskov,

som er opstået ved tilgroning af tidligere lysåbne enge og moser. Gamle eller veludviklede forekomster af elle- og askeskov skal dog som hovedregel bevares.

Rydning af elle- og askeskov med henblik på genskabelse af rigkær kan ske under forudsætning af, at det samlede areal af skovnaturtypen opretholdes på nationalt biogeografisk niveau.

Udvidelsen af kalkoverdrev og kilder vil formodentlig kunne foretages på arealer, der allerede er lysåbne.

Naturtypen vandløb med vandplanter er afhængig af lys, for at den karakteristiske vegetation af vandplanter kan udvikles. I området er vandløbene naturligt beskyttede af gammel højskov med de udpegede skovnaturtyper. Da vandløbet på strækningen er et naturligt skovvandløb med en karakteristisk fauna, prioriteres det ikke at lys-sætte vandløbet på bekostning af en reducere af skovarealet ved rydning af den omgivende habitatskogsbræmme.

Indsatsprogram

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektivernes krav om gunstig bevaringsprognose er en opgave, som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats over flere planperioder. Det er derfor nødvendigt at prioritere indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode er formuleret i 4 sigtelinjer, som lægger niveauet for indsatsen i planperioden. Sigtelinjerne er beskrevet i bilag 3.

Indsatsprogrammet der bygger på de 4 sigtelinjer beskriver indsatsen i den første planperiode 2010-2015 (for skovbevoksede fredskovs-pligtige arealer dog frem til 2021).

Indsatsprogrammet består af en række **generelle retningslinjer**, som skal sikre den eksisterende naturtilstand. De generelle retningslinjer gælder for alle arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget, og den nødvendige indsats vil efterfølgende blive konkretiseret i de kommunale/statslige handleplaner.

Indsatsprogrammet består desuden af en række **konkrete retningslinjer**, som skal sikre små naturarealer, ubeskyttede naturarealer og særligt truede arter og naturtyper. De konkrete retningslinjer giver en nærmere beskrivelse af den indsats, som i disse særlige tilfælde skal indarbejdes i de kommende handleplaner.

Indsatsprogrammet indeholder ikke bindende krav til kommunernes, Naturstyrelsens eller andre offentlige lodsejeres brug af de virkemidler og tiltag, som skal sikre den nødvendige indsats. Tiltag prioriteres og konkretiseres i handleplanerne eller i andre opfølgende tiltag.

Indsatsprogrammet for Natura 2000-området omfatter nedenstående generelle og konkrete retningslinjer, som tillige er vist oversigtligt i bilag 2.

Generelle retningslinjer

Indsatser efter sigtelinje 1. Areal og tilstand af udpegede naturtyper og levesteder for udpegede arter må ikke gå tilbage eller forringes.

- 1.1 *Reduktion af kvælstof-deposition fra luften på områdets habitatnaturtyper sker ved administration af husdyrgodkendelsesloven, der med ændringen af 10. februar 2011 har fastlagt et særligt beskyttelsesniveau af hensyn til bevaringsmålsætningen i Natura 2000-planlægningen. Den øvrige tilførsel af næringsstoffer til naturtyperne reduceres, herunder fra dræntilløb og fodring. For marine naturtyper, søer og vandløb reguleres tilførslen af næringsstoffer via vandplanlægningen.*
- 1.2 *Der sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi i kilder og rigkær. Det undersøges nærmere, hvor der er behov for at skabe en mere hensigtsmæssig hydrologi i skovnaturtyperne, og disse steder sikres den for skovnaturtyperne mest hensigtsmæssig hydrologi.*
- 1.3 *De lysåbne terrestriske naturtyper skal sikres en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje. Da Giber Å på stort set hele strækningen løber i skov, accepteres det, at der næppe kan udvikles et for naturtypen karakteristisk vandplantesamfund. Skovnaturtyperne skal sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift i skovnaturtyper (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtigheden, primært på arealer, som i forvejen i en længere periode har haft minimal eller ingen hugst.*
- 1.4 *Der sikres velegnede levesteder for stor vandsalamander.*
- 1.5 *Invasive arter, som rynket rose, bekæmpes og deres spredning forebygges så vidt muligt og efter bedst kendte viden.*

Konkrete retningslinjer

Indsatser efter sigtelinje 2. Små og fragmenterede habitatnaturtyper og levesteder for arter, som ikke kan opretholdes ved drift af det nuværende areal alene, sikres ved arealudvidelse, sammenkædning af arealer, pleje af naboarealer og/eller etablering af spredningskorridorer.

- 2.1 *Det samlede areal af henholdsvis kalkoverdrev, kilder og*

Natura 2000 plan

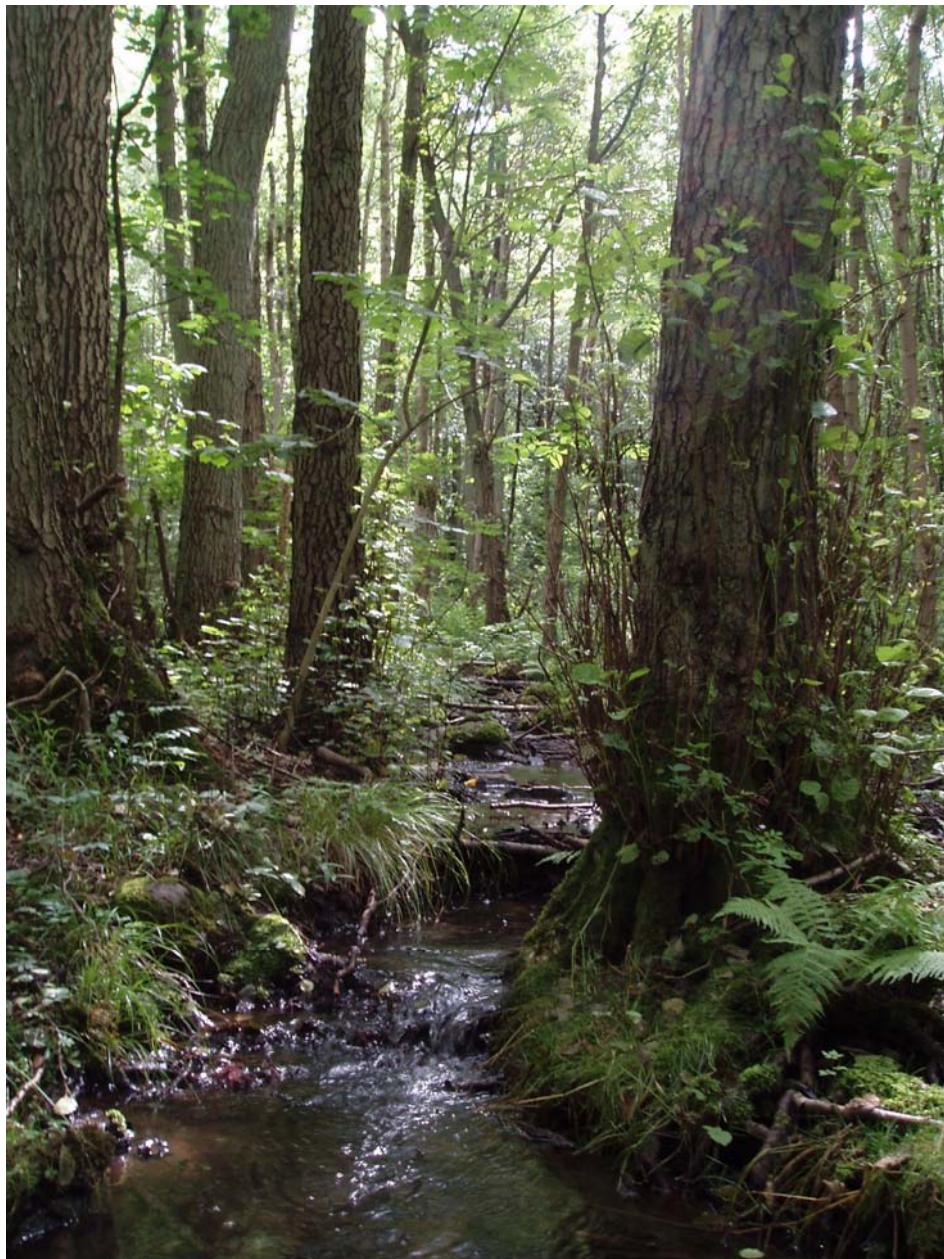
rigkær udvides og sammenkædes, hvor de naturgivne forhold muliggør det. Se pkt. 4.

Indsatser efter sigtelinje 3. Naturtyper og levesteder, som ikke er beskyttet af natur- og miljølovgivningen, skal sikres.

- 3.1 Skovnaturtyper sikres. Der kan dog være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype.*
- 3.2 Konstaterede forekomster af habitatnaturtyper, der ikke er omfattet af lovgivningen, sikres mod ødelæggelse.*

Indsatser efter sigtelinje 4. Der skal gøres en særlig indsats for naturtyper og arter, hvis biogeografiske status er i fare for at blive alvorligt forringet i 1. planperiode.

- 4.1 Det samlede areal af rigkær søges udvidet i størrelsesordenen 1-2 ha, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed herfor.*
- 4.2 Det samlede areal af kalkoverdrev søges udvidet i størrelsesordenen 3-4 ha, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed herfor.*

Tilløb til Giber Å. Skovvandløb og omgivende elle- og askeskov med naturlig hydrologi og alsidigt naturindhold. Foto: Lasse Werling.

Forslag til mulige virkemidler

Kommunalbestyrelserne, Naturstyrelsen og andre offentlige lodsejere/myndigheder udarbejder handleplaner, vælger virkemidler og foretager den konkrete forvaltning indenfor rammerne af indsatsprogrammet. Mulige virkemidler nævnt i bilag 2 skal derfor betragtes som eksempler på, hvorledes indsatsprogrammet kan gennemføres.

Sammenhæng og synergi med vandplan

Natura 2000-planen er koordineret med vandplanen. Ifølge Vandrammedirektivet må tilstanden af vandområderne ikke forringes, og vandplanens indsatsprogram vil generelt forbedre den eksisterende vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande. Forbedringen sker ved reduktion i tilførslen af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer samt stedvis sikring af en mere naturlig hydrologi i ådale. Vandplanen vil desuden forbedre de fysiske forhold og sikre kontinuiteten på udvalgte vandløbsstrækninger. Disse indsatser forventes i de fleste tilfælde at bidrage til at forbedre tilstanden i de vandafhængige habitatnaturtyper og i levestederne for de arter, der er tilknyttet vand. Der er gode muligheder for at opnå andre synergieffekter mellem de 2 planer, men i enkelte tilfælde kan der opstå konflikter, f.eks. hvor indsats efter vandplanen medfører oversvømmelser af habitatnaturtyper eller levesteder for arter.

Planlagt indsats efter vandplanen, der kan påvirke udpegningsgrundlaget i et Natura 2000-område væsentligt, skal konsekvensvurderes i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Indsatsen kan i givet fald kun gennemføres, hvis det på grundlag af bedste faglige viden dokumenteres, at aktiviteten ikke vil skade bevaringsmålsætningen for området. Potentielle konflikter mellem Vand-og Natura 2000-planen skal som udgangspunkt være afdækket i forbindelse med vedtagelse af vandplanen.

Strategisk miljøvurdering

I medfør af Bekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 af lov om miljøvurdering skal der foretages en miljøvurdering af planer og programmer, der omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse, eller som kan påvirke et internationalt beskyttelsesområde væsentligt.

I bilag 4 er der udarbejdet en miljørapport, der belyser konsekvenserne ved at gennemføre Natura 2000-planen for område nr. 234.

Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning

Natura 2000-områdets afgrænsning. Natura 2000-området består af habitat-område H234 (rød afgrænsning). Øvrige Natura 2000-områder er vist på oversigtskortet med sort afgrænsning.

Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler

En opsummering af Natura 2000-planens indhold, mål og indsatsprogram findes samlet i [Bilag 2](#) - opdelt på de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for det på gældende Natura 2000-område.

Se www.naturstyrelsen.dk – under opslag om plan for dette Natura 2000-område.

Bilag 2 indeholder endvidere en oversigt over mulige virkemidler, der er eksempler på, hvordan indsatsprogrammet kan gennemføres.

Sammen med bilag 2 findes på hjemmesiden baggrundsmateriale for planerne samlet i basisanalyse og tillæg til basisanalyse samt henvisning til kort over forekomst af de kortlagte og tilstandsvurderede naturtyper.

Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver

Ved igangsætningen af Natura 2000-planprocessen blev der identificeret en række væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver. På baggrund heraf blev der opstillet 4 sigtelinjer, der formulerer prioriteringen af den nødvendige indsats. Sigtelinjerne sætter dermed rammerne for Natura 2000-planlægningen.

De overordnede rammer er formuleret i nedenstående bilag. Teksten indgik i idéfasen for vand- og naturplanlægningen, juni – december 2007.

Antallet af naturtyper, der kortlægges og tilstandsvurderes er siden udvidet.

Væsentlige naturopgaver

Miljøministeriet har udarbejdet en oversigt over væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen. Det er de opgaver, som tillægges den højeste prioritet i 1. planperiode fra 2010 til 2015:

Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen:

Danmark er ifølge Habitatdirektivet forpligtiget til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger, der sikrer eller genopretter en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør habitatområdernes udpegningsgrundlag.

Samtidig er Danmark forpligtet til, via gennemførelsen af Fuglebeskyttelsesdirektivet, at træffe egnede foranstaltninger med henblik på at beskytte yngle- og rasteområder for en række fuglearter.

Væsentlige trusler mod naturen

En række faktorer udgør de væsentligste trusler mod de direktivudpegede naturtyper og arter:

Næringsstofbelastning medfører markante forringelser af terrestriske naturtyper, søer, vandløb og kystnære farvande først og fremmest som følge af gødskning, afstrømning fra markarealer og kvælstofnedfald. Store mængder næringsstoffer i naturen fremmer ensartede næringskrævende artssamfund på bekostning af et alsidigt plante- og dyreliv og medfører forringede forhold for den biologiske mangfoldighed og naturtyper og arter;

Tilgroning ændrer på afgørende vis levevilkårene for en række plante- og dyrearter, herunder fuglene. Det truer også især lysåbne naturtyper som moser, enge, klitter, heder, overdrev men også egeskove ofte som følge af manglende eller utilstrækkelig drift;

Fragmentering skaber isolation af arternes bestande, hvorved de risikerer at uddø. Foruden et direkte tab af naturareal,

foringes de eksisterende naturtypers tilstand og deres økologiske funktioner;

Udtørring er en vedvarende trussel mod mange våde naturtyper og de tilhørende arter som følge af en ændring i de naturlige vandforhold;

Invasive arter er ikke hjemmehørende arter, der spreder sig. De optager plads og fortrænger det oprindelige plante- og dyreliv og findes i dag på mange naturarealer;

Forstyrrelse kan være en afgørende faktor navnlig for truede og sårbare arter, der på grund af levevis og specifikke krav til levested, vil være følsomme overfor menneskelige aktiviteter. Ofte vil truslerne påvirke i samme retning. For eksempel er tilgroning ofte en effekt af næringsstof-belastning og udtørring, tillige er presset på mange arter højt på grund af fragmentering, og det øges yderligere med forekomst af for eksempel invasive arter og menneskelig forstyrrelse.

Overordnet målsætning

Målsætningen er, at de udpegede naturtyper og arter på sigt opnår "gunstig bevaringsstatus". Der skal opstilles en langsigtet målsætning for hvert af de udpegede Natura 2000-områder.

Målsætningen rækker udover 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold og i de udpegede områder som helhed.

Sigtelinjer for indsatsen i 1. planperiode

Natura 2000-planen skal under hensynstagen til den overordnede målsætning opstille konkrete retningslinjer for indsatsen i 1. planperiode for hvert enkelt beskyttelsesområde. Det kan være en indsats, som strækker sig ud over planperioden, men som skal iværksættes nu.

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelses-direktivernes krav om "gunstig bevaringsstatus" er en opgave, som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats. Det er derfor nødvendigt at prioritere og målrette indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode fokuserer på at sikre naturtilstanden for udpegede naturtyper og bestandene for udpegede arter. Der vil på baggrund af naturmæssige forskelligheder være regionale forskelle i gennemførelsen af indsatsen.

Sikring af naturtilstanden af eksisterende naturarealer og arter i beskyttelsesområderne

Ifølge direktiverne skal de naturtyper og arter, der udgør områdernes udpegningsgrundlag, have en gunstig bevaringsstatus. Der er således en forpligtigelse til at sikre naturen mindst samme tilstand som ved direktivernes ikrafttræden. Dette kræver ofte en løbende driftsindsats og en vedvarende indsats mod næringsstofbelastningen på de eksi-

sterende naturarealer for at opretholde eller genoprette dem i samme tilstand.

Sikring af de små naturarealer

De små naturarealer er ofte i dårlig naturtilstand, blandt andet fordi de er så små, at påvirkningen fra omgivende arealer har stor betydning. En udvidelse af små naturarealer indenfor beskyttelsesområderne samt eventuelt sammenkædning af arealer via spredningskorridorer og trædesten kan være nødvendig for at opretholde naturtilstanden også på længere sigt.

Sikring af naturtyper og levesteder som lovligt kan ødelægges

Der skal ske en sikring af de naturtyper og levesteder, der ikke er beskyttet mod aktiviteter, som direkte kan ødelægge dem. Det drejer sig for eksempel om skovens naturtyper og sten- og boblerev på havet. Der vil derudover være andre ikke beskyttede levesteder for visse af direktivernes arter, hvor en sikring kan være nødvendig, for eksempel for visse fuglearter.

Indsats for truede naturtyper og arter

For naturtyper og arter, hvis status på landsplan er i fare for at blive voldsomt forringet i 1. planperiode, og hvor der er en fare for, at de forsvinder fra den danske natur på sigt kan en egentlig naturgenopretningsindsats og/eller målrettet drift være nødvendig. Som eksempler på truede naturtyper og arter kan nævnes højmoser, eremit og sortterne.

Natura 2000-planlægningen fastlægger desuden retningslinjer for myndighedernes skønsmæssige beføjelser efter lovgivningen i øvrigt.

Natura 2000 og Vandrammedirektivet

Gennemførelsen af Vandrammedirektivet og vandplanerne forventes at bidrage til at imødegå nogle af ovennævnte trusler. Eksempelvis genskabes nye naturområder i ådale, og vandkvaliteten vil blive forbedret. Omfanget af synergieffekten mellem Natura 2000 og Vandrammedirektivet vil blive tydelig undervejs i planprocessen. For vandforekomster, der også er omfattet af Natura 2000-direktiverne, vil det strengeste af miljømålene være gældende.

Med målbekendtgørelsen er der fastlagt nærmere retningslinjer for fastsættelse af mål i Natura 2000-områderne og defineret en 5-trinskala for naturtilstanden i 18 lysåbne naturtyper. Et tilsvarende tilstandssystem er under udarbejdelse for de 10 skovnaturtyper og for direktivernes arter. På et senere tidspunkt vil et tilstandssystem for såvel de ferske som de marine naturtyper blive udarbejdet.

Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen

Miljørapport for N 234 Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker

- kan læses på Naturstyrelsen hjemmeside, se www.naturstyrelsen.dk under opslag om plan for dette Natura 2000-område.

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk